

Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
Кафедра педагогіки та психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов
« 23 » 09 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Змістовий модуль

«ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

для студентів

спеціальності 025 Музичне мистецтво
освітнього рівня другого (магістерського)
освітньої програми 025.00.01 Музичне мистецтво

Київ – 2019

Розробник:

Музика Олена Оксентівна – кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та психології
Педагогічного інституту Київського університету
імені Бориса Грінченка

Викладач:

Музика Олена Оксентівна – кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та психології
Педагогічного інституту Київського університету
імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри педагогіки
та психології

Протокол від “ 10 ” 11 _____ 2019 року № 1

Завідувач кафедри педагогіки та психології

Г.І. Іванюк

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
025.00.01 «Музичне мистецтво»

“ ” _____ 2019 року

Гарант освітньо-професійної програми

О.М. Олексюк

Робочу програму перевірено

“ 21 ” 02 _____ 2019 року

Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

М.А. Машовець

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « » _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « » _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « » _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « » _____ 20__ р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Педагогіка і психологія вищої школи		
Вид дисципліни	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	6 / 180	6 / 180
Курс	5	5
Семестр	9-10	9-10
Кількість змістовий модулів із розподілом:	6	6
Обсяг кредитів	6	6
Обсяг годин, в тому числі:	180	180
Аудиторні	48	24
Модульний контроль	12	
Семестровий контроль	60	60
Самостійна робота	60	96
Форма семестрового контролю	іспит	іспит
Змістовий модуль «Психологія вищої школи»		
Курс	5	5
Семестр	10	10
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, в тому числі:	90	90
Аудиторні	24	12
Модульний контроль	6	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	30	78
Форма семестрового контролю	іспит	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: ознайомлення магістрів музичного мистецтва, майбутніх викладачів вокалу, музичного інструменту, диригентсько-хорових дисциплін, музично-теоретичних дисциплін, методики музичної освіти з актуальними проблемами, тенденціями і закономірностями розвитку сучасної вищої освіти, процесами навчання і виховання студентів у ході професіоналізації, розвитку особистості викладача та студента у сучасній вищій школі, особливостями наукової та професійної підготовки відповідно до державних та європейських стандартів і потреб суспільства; формування психолого-педагогічної готовності магістрантів до викладацької та науково-педагогічної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни:

- оволодіння студентами категоріально-термінологічним апаратом педагогіки і психології вищої школи, засвоєння основних понять та розвиток професійного мислення;
- ознайомлення з інноваційними технологіями, формами організації, методами, засобами навчання, виховання, управління в системі вищої освіти;
- реалізація системного підходу до висвітлення проблем розвитку особистості в освітньому середовищі вишу з метою удосконалення здатності до самоорганізації та саморозвитку, спрямованості на розкриття особистісного творчого потенціалу;
- формування знань про закономірності функціонування та розвитку особистості на різних етапах професіоналізації, у навчально-професійній діяльності зокрема;
- розвиток загальних (світоглядної, методологічної, громадянської, комунікативної, інформаційної, самоосвітньої) і фахових (психолого-педагогічної, управлінської) компетентностей, необхідних майбутнім конкурентоспроможним викладачам вокалу, музичного інструменту, диригентсько-хорових дисциплін, музично-теоретичних дисциплін, методики музичної освіти.

3. Результати навчання за дисципліною

- володіти базовими знаннями з педагогіки і психології вищої школи та вміти їх реалізувати у навчально-професійній діяльності;
- уміти аналізувати й інтерпретувати соціально-психологічні явища і процеси, аргументувати власні оцінні судження;
- здійснювати рефлексивні процеси, планувати, контролювати та оцінювати власну діяльність;
- прогнозувати, проектувати, організовувати ефективну педагогічну взаємодію із суб'єктами освітнього процесу на засадах етики професійного спілкування;
- уміти аналізувати конфліктні ситуації й знаходити конструктивні шляхи їх залагодження та вирішення;
- працювати в команді, в групі, поважати різноманітність і мультикультурність у процесі міжособистісної взаємодії;
- розвивати готовність до управлінської діяльності у вищому навчальному закладі з дотриманням принципів корпоративної культури, до ефективного використання інформаційних технологій у професійній діяльності;
- бути здатним до самореалізації та розкриття особистісного творчого потенціалу, професійного лідерства та успіху, самоосвіти і самовдосконалення.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна					Семестровий контроль	Сам. робота
	Усього	Лекції	Семинари	Практичні	МК		
Змістовий модуль 1. Психологічна характеристика студентства							
Тема 1. Психологія студентського віку	9	2	2				5
Тема 2. Розвиток особистості у навчально-професійній діяльності	9	2	2				5
Модульний контроль	2				2		
Разом	20	4	4		2		10
Змістовий модуль 2. Психологія педагогічної взаємодії							
Тема 3. Психологія викладача вищої школи	9	2	2				5
Тема 4. Педагогічна взаємодія викладача і студентів	9	2		2			5
Модульний контроль	2				2		
Разом	20	4	2	2	2		10
Змістовий модуль 3. Психологія професіоналізації							
Тема 5. Професіоналізація і розвиток особистості	9	4					5
Тема 6. Чинники професіоналізації студентів	9			4			5
Модульний контроль	2				2		
Разом	20	4		4	2		10
Підготовка та проходження контрольних заходів	30					30	
Усього	90	12	6	6	6	30	30

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна					Семестровий контроль	Сам. робота
	Усього	Лекції	Семінари	Практичні	МК		
Змістовий модуль 1. Психологічна характеристика студентства							
Тема 1. Психологія студентського віку	12	2					10
Тема 2. Розвиток особистості у навчально-професійній діяльності	12		2				10
Модульний контроль							
Разом	24	2	2				20
Змістовий модуль 2. Психологія педагогічної взаємодії							
Тема 3. Психологія викладача вищої школи	12	2					10
Тема 4. Педагогічна взаємодія викладача і студентів	12						12
Модульний контроль							
Разом	24	2					22
Змістовий модуль 3. Психологія професіоналізації							
Тема 5. Професіоналізація і розвиток особистості	22	4		2			18
Тема 6. Чинники професіоналізації студентів	20						18
Модульний контроль							
Разом	42	4		2			36
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	90	8	2	2			78

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I.

ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТУДЕНТСТВА

Тема 1. Психологія студентського віку

Поняття про студентський вік. Психологічна характеристика студентського віку як періоду пізньої юності або ранньої дорослості. Соціальна ситуація розвитку та проблема провідної діяльності. Суперечливості та кризи студентського віку.

Вищий навчальний заклад як інститут соціалізації та професіоналізації особистості студента. Адаптація студента до навчання у вищій школі. Потреби та мотиви навчання. Типологічні особливості сучасних студентів.

Психологія студентської групи. Психологічні особливості студентської групи та її структура. Розвиток студентської групи у процесі навчання. Міжособистісні стосунки в студентській групі. Проблема лідера та лідерства. Виникнення конфліктів та шляхи їх залагодження та розв'язання.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 3]

Додаткові [2, 5, 7]

Лекція 1. Психологія студентського віку

Семінарське заняття 1. Психологія студента та студентської групи

Тема 2. Розвиток особистості у навчально-професійній діяльності

Поняття про навчально-професійну діяльність. Навчально-професійна діяльність як провідна, її основні ознаки. Студент як суб'єкт навчально-професійної діяльності. Роль мотивації в навчально-професійній діяльності. Зовнішня та внутрішня мотивація. Організація самостійної навчально-

пізнавальної діяльності студентів. Психологічні передумови і показники успішності студентів у навчально-професійній діяльності.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3]

Додаткові [1, 2, 4, 5, 7, 9]

Лекція 2. Розвиток особистості у навчально-професійній діяльності

Семінарське заняття 2. Мотивація навчально-професійної діяльності

Змістовий модуль 2.

ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Тема 3. Психологія викладача вищої школи

Психологія особистості та діяльності викладача вищої школи. Педагогічний професіоналізм діяльності викладача. Педагогічна творчість та її особливості. Академічні та педагогічні здібності. Психологічні засади референтності та авторитетності викладача вищої школи.

Психологія управлінської діяльності у закладах вищої освіти. Стилі та ефективність управлінської діяльності.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3]

Додаткові [3, 5, 6, 7, 8, 9]

Лекція 3. Психологія викладача вищої школи

Семінарське заняття 3. Психологія референтності та авторитетності викладача

Тема 4. Педагогічна взаємодія викладача і студентів

Психологічна характеристика педагогічної взаємодії в системі «викладач – студент». Педагогічне спілкування як форма контактної

педагогічної взаємодії. Труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні викладачів і студентів. Викладач як стратег і тактик організації процесу педагогічної взаємодії.

Педагогічна взаємодія і розвиток автономності, компетентності, особистої відповідальності студентів за результати виконання навчально-професійної діяльності. Психологічний аналіз суперечностей і конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання. Особливості педагогічного конфлікту. Умови запобігання та шляхи вирішення педагогічного конфлікту. Навчання майбутніх педагогів вирішенню педагогічних конфліктів.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3]

Додаткові [3, 4, 5, 7, 9]

Лекція 4. Педагогічна взаємодія викладача і студентів

Практичне заняття 1. Психологія конфлікту

Змістовий модуль 3.

ПСИХОЛОГІЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ

Тема 5. Професіоналізація і розвиток особистості

Загальна характеристика процесу професіоналізації. Професійне навчання як необхідний етап професіоналізації у студентському віці. Особливості професіоналізації особистості студента у навчально-професійній діяльності. Професіоналізація особистості студента як вікове психічне новоутворення.

Розвиток професійної спрямованості, загальних та спеціальних здібностей. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою. Сучасні вимоги до особистості фахівця з вищою освітою та завдання професіоналізації студентів. Фахова компетентність як

показник психологічної готовності студента до професійної діяльності.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3]

Додаткові [1, 5, 7, 8, 9]

Лекція 5-6. Психологічні засади професіоналізації

Тема 6. Чинники професіоналізації студентів

Ціннісно-мотиваційні чинники професіоналізації студентів. Вимоги педагогів та соціальні очікування. Особистісні цінності та ціннісне ставлення до професійної діяльності. Зовнішня і внутрішня мотивація та її вплив на процеси професіоналізації. Ефективні та неефективні стратегії професіоналізації.

Особливості розвитку ціннісно-мотиваційної сфери студентів. Діагностичні можливості та обмеження застосування тесту сенсожиттєвих орієнтацій Д.О. Леонтєва, шкали самоефективності Р. Шварцера, М. Єрусалема, методики діагностики мотиваційної структури особистості В.Е. Мільмана, опитувальника внутрішньої мотивації Р. Раяна.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3]

Додаткові [1, 2, 3, 7, 9]

Практичне заняття 2-3. Ціннісно-мотиваційні чинники професіоналізації студентів

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

для денної форми навчання

Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	1	1	-	-
Відвідування практичних занять	1	-	-	1	1	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	1	10	-	-
Робота на практичному занятті	10	-	-	1	10	2	20
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	-	-	-	-	-	-	-
Разом		9	59	9	59	9	59
Максимальна кількість балів - 177							
Розрахунок коефіцієнта - 177 б. : 60 б. = 2,95 РК = 2,95							

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Завдання	Кількість годин	Кількість балів
1	Проаналізуйте особливості психічного розвитку в юнацькому віці за критеріями: соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність, психічні новоутворення. Результати аналізу у вигляді таблиці підготуйте до презентації на семінарському занятті.	5	5
2	Підготуйте есе з теми «Зовнішня та внутрішня мотивація навчально-професійної діяльності».	5	5
3	Об'єднайтеся у команди і організуйте обговорення проблеми «Психологія викладача ХХІ століття». Результати обговорення у вигляді структурно-логічної схеми підготуйте до презентації на семінарському занятті.	5	5
4	Проаналізуйте типові труднощі у професійному спілкуванні педагога зі студентами та опишіть конструктивні способи їх подолання. Результати аналізу у вигляді таблиці підготуйте для обговорення на практичному занятті.	5	5
5	Прореферуйте перший розділ монографії: Галузьяк В.М. Розвиток самосвідомості студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця, 2015. – С.15-58, 100-112. Матеріали підготуйте для обговорення та дискусії на практичному занятті.	5	5
6	Проведіть індивідуальні дослідження сенсожиттєвих орієнтацій та самоефективності. Результати підготуйте для обговорення на практичному занятті.	5	5
	Разом	30	30

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється у формі модульної контрольної роботи, яка проводиться як комп'ютерне тестування і доступна студентам в системі Moodle (ЕНК «Педагогіка і психологія вищої школи: Психологія вищої школи, 5 курс, ММ (денна)»).

Тестові завдання мають три рівні складності. За правильну відповідь на запитання тесту I рівня складності студент отримує 1 бал, II рівня складності – 2 бали, III рівня складності – 3 бали. За неправильну відповідь – 0 балів. Оцінка автоматично генерується системою Moodle та виводиться на екран відразу по завершенню роботи. Максимальна оцінка за модульну контрольну роботу – 25 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестрове оцінювання здійснюється у формі екзамену. Форма проведення – письмова (комп'ютерне тестування в системі Moodle).

В основу формулювання тестових завдань покладені ідеї перевірки таких програмних результатів навчання: володіння базовими знаннями з психології вищої школи та вміння їх реалізувати у навчально-професійній діяльності; уміння аналізувати й інтерпретувати соціально-психологічні явища і процеси, зокрема конфліктні ситуації й знаходити конструктивні шляхи їх залагодження та вирішення; прогнозувати ефективну педагогічну взаємодію із суб'єктами освітнього процесу на засадах етики професійного спілкування.

За підсумками тестування студент може набрати 40 балів максимально. Оцінка автоматично генерується системою Moodle по завершенню іспиту.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

- Дайте психологічну характеристику студентського віку.
- Охарактеризуйте соціальну ситуацію розвитку в студентському віці.
- Охарактеризуйте психологічні особливості адаптації студента до навчання у вищій школі.
- Охарактеризуйте професіоналізацію особистості як новоутворення студентського віку.

- Опишіть роль мотивації в навчально-професійній діяльності студентів.
- Дайте психологічну характеристику педагогічної взаємодії в системі «викладач – студент».
- Охарактеризуйте суперечності та кризи студентського віку.
- Охарактеризуйте психологічні механізми соціалізації студентів.
- Охарактеризуйте типові психологічні проблеми студентів.
- Охарактеризуйте психологічні особливості студентської групи, її структуру та розвиток.
- Проаналізуйте психологічні особливості розвитку міжособистісних стосунків у студентській групі.
- Охарактеризуйте психологічні передумови і показники успішності студентів у навчально-професійній діяльності.
- Охарактеризуйте процес розвитку професійної спрямованості, загальних та спеціальних здібностей студентів.
- Охарактеризуйте психологічні засади референтності викладача вищої школи.
- Охарактеризуйте ціннісно-мотиваційні чинники професіоналізації студентів.
- Охарактеризуйте особливості розвитку ціннісно-мотиваційної сфери студентів.
- Охарактеризуйте зовнішню та внутрішню мотивацію навчально-професійної діяльності студентів.
- Дайте психологічну характеристику студента як суб'єкта навчально-професійної діяльності.
- Охарактеризуйте психологічні засади авторитетності викладача вищої школи.
- Проаналізуйте психологічні причини виникнення конфліктів та особливості конфліктної взаємодії в освітньому середовищі.
- Охарактеризуйте стратегії реагування у конфліктних ситуаціях.
- Охарактеризуйте психологічні чинники розвитку професійної ідентичності та ціннісного ставлення до професійної діяльності.
- Охарактеризуйте кризу ідентичності та шляхи її подолання.
- Зробіть психологічний аналіз типів студентів за рівнем професійної спрямованості.
- Охарактеризуйте типові кризи студентського віку.

- Охарактеризуйте етапи та психологічні особливості соціалізації студентів.
- Проаналізуйте психологічні причини неуспішності студентів і шляхи їх усунення.
- Охарактеризуйте стратегії поведінки в конфліктній ситуації.
- Охарактеризуйте стилі управлінської діяльності та їх ефективність у закладах вищої освіти.
- Проаналізуйте психологічні засади розвитку автономності і відповідальності студентів у навчально-професійній діяльності.
- Проаналізуйте ціннісно-мотиваційні чинники професіоналізації студентів.
- Доведіть, що фахова компетентність є показником психологічної готовності студента до професійної діяльності.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 – 90
Дуже добре	82 – 89
Добре	75 – 81
Задовільно	69 – 74
Достатньо	60 – 68
Незадовільно	0 – 59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 90 год. (лекції – 12 год., семінарські заняття – 6 год., практичні заняття – 6 год., самостійна робота – 30 год., модульний контроль – 6 год., сем. контроль – 30 год.)

Семестр	10 семестр					
Модулі	Змістовий модуль I. ПСИХОЛОГІЯ СТУДЕНТА		Змістовий модуль II. ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ		Змістовий модуль III. ПСИХОЛОГІЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ	
Кількість балів за модуль	59 балів		59 балів		59 балів	
Лекції	1	2	3	4	5	6
Теми лекцій (відвідування - 6 балів)	Психологія студентського віку 1 бал	Розвиток особистості у навчально-професійній діяльності 1 бал	Психологія викладача вищої школи 1 бал	Педагогічна взаємодія викладача і студентів 1 бал	Психологічні засади професіоналізації 1+1 бал	
Теми семінарських та практичних занять (11*6=66 б.)	Психологія студента та студентської групи 11 б.	Мотивація навчально-професійної діяльності 11 б.	Психологія референтності та авторитетності викладача 11 б.	Психологія конфлікту 11 б.	Ціннісно-мотиваційні чинники професіоналізації студентів 11+11 б.	
Самостійна робота (5*6=30 балів)	5	5	5	5	5	5
Види поточного контролю (25*3=75 б.)	Модульна контрольна робота 1 25 балів		Модульна контрольна робота 2 25 балів		Модульна контрольна робота 3 25 балів	
РК	РК – 2,95					

8. Рекомендовані джерела

Основні

1. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: підручник / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Каравела, 2014. – 360 с.
2. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: практикум / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Каравела, 2008. – 336 с.
3. Дьяченко М.И. Психология высшей школы: уч. пособ. / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбович, С.Л. Кандыбович. – Мн.: Харвест, 2006. – 416 с.

Додаткові

1. Галузяк В. М. Розвиток професійної самосвідомості студентів вищих навчальних закладів: Монографія / В. М. Галузяк, К.В. Добровольська. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. – 256 с.
2. Музика О.О. Самоефективність як чинник професіоналізації студентів / Олена Музика // ISSN Online: 2312-5829. Освітологічний дискурс, 2018. – № 3-4 (22-23). – С. 83-94.
3. Музика О.О. Смишлужиттєві орієнтації та життєві цілі як чинники аксіогенезу музично обдарованих студентів / О. О. Музика // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Т. VI. Психологія обдарованості. – Випуск 14. – Київ-Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. – С. 173-180.
4. Музика О.О. Ціннісно-мотиваційні аспекти педагогічної взаємодії викладача і студентів / Олена Музика // ISSN Online: 2312-5829. Освітологічний дискурс, 2017. – № 3-4 (18-19). – С. 163-172.
5. Музика О. О. Референтні стосунки у розвитку потребово-мотиваційної сфери студентів із ознаками музичної обдарованості / О. О. Музика // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Т. VI: Психологія обдарованості. – Випуск 12. – Київ-Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – С. 144-155.
6. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: Навчальне видання. – К.: Каравела, 2011.
7. Ціннісна детермінація становлення обдарованої особистості: монографія / За ред. О. Л. Музики. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2017. – 220 с.
8. Електронний репозиторій КУБГ <http://elib.kubg.edu.ua>
9. Інституційний репозиторій КУБГ <http://elibrary.kubg.edu.ua/>